

2020-12-14

Miljö- och bygglovsnämnden

Dnr Mbn 2020-153

Redovisning av 2020 års tillsyn på fritidsbåtklubbar**Bakgrund**

Som en del av den löpande tillsynen på kommunens miljöfarliga verksamheter har miljö- och bygglovsnämnden utövat tillsyn på befintliga fritidsbåtklubbar.

I Järfälla kommun finns det totalt sex stycken fritidsbåtklubbar, samtliga är s.k. U-verksamheter (ej anmälningspliktiga). För U-verksamheter finns inget lagkrav på att ha ett skriftligt egenkontrollprogram, men de är ändå skyldiga att följa kraven i miljöbalken. Den största och mest allvarliga miljörisken kopplad till fritidsbåtklubbars verksamhet är läckage av metaller och andra miljögifter till mark, vatten och botten-sediment.

Vi har under året utövat tillsyn på samtliga båtklubbar. Vårt fokus har främst varit att följa upp båtklubbarnas sedan tidigare antagna handlingsplaner avseende sanering av biocidhaltiga båtbotenskrov, då biocidfärger är otillåtet i Mälaren. Utöver detta kontrollerades bland annat status kring respektive verksamhet, befintliga rutiner för underhåll och båttvätt, miljöpolicy och hantering av avfall respektive farligt avfall och båtbotenfärger samt kemikalier. Med anledning av de restriktioner som trädde i kraft under mars/april 2020 med avseende på Covid-19 pandemin så har fysiska platsbesök endast utförts för två av verksamheterna. För en av fritidsbåtklubbarna skedde tillsynen digitalt. För resterande verksamheter har tillsynen utförts genom s.k. skrivbordstillsyn, dvs. att material inhämtades och granskades och därefter fick verksamheterna skriftlig återkoppling på vad som kunde förbättras inom respektive verksamhet.

Resultat

Utifrån den tillsyn som utförts kan vi konstatera att aktuella fritidsbåtklubbar har goda förutsättningar att bedriva en tillfredsställande egenkontroll samt minimera sin miljöpåverkan ytterligare. Skriftliga rutiner finns för hantering av kemikalier, avfall och båtbotenfärger. Beslut om att följa tidigare upprättade handlingsplaner för hantering respektive sanering av båtbotenfärger fastställdes av miljö- och bygglovsnämnden år 2014. Samtliga fritidsbåtklubbar strävar efter att målning med giftig båtbotenfärg ska upphöra och alla jobbar därför mot att gammal färg ska avlägsnas. Ambitionen har alltsedan 2014 varit att sanering av båtskrov med biocidhaltiga färger skulle vara klart till år 2020. En av fritidsbåtklubbarna har uppfyllt sin handlingsplan och sanering har utförts av samtliga båtar inom klubben. Viss fördröjning i pågående saneringsarbete förekommer dock för resterande verksamheter då det är ett omfattande arbete som handlar mycket om den enskilda båtägarens egna engagemang. Viss justering har därför gjorts i aktuella handlingsplaner för de fritidsbåtklubbar där

tidigare handlings- med tillhörande tidsplan därmed inte kommer kunna uppfyllas. Enligt nu inkommen information för majoriteten av verksamheterna är nu målsättningen istället att sanering av biocidhaltiga båtbottnar ska vara klar till senast sjösättningen år 2021. För någon enstaka fritidsbåtklubb har man sträckt ut på det ytterligare en tid men då lagt in en restriktion om att de båtar som inte sanerats till utsatt datum inte heller får sjösättas förrän sanering utförts.

Summering av tidigare utförd tillsyn

Innan årets kontroll av fritidsbåtklubbarna utförde vi planerad tillsyn av aktuella verksamheter senast år 2017. Uppföljning av tidigare antagna handlingsplaner för utfasning av biocidfärger har även skett under år 2019 i syfte att få in status kring pågående sanering av båtbottnar och uppmuntra fritidsbåtklubbarna i deras pågående arbete.

Fokus för vår tillsyn år 2017 låg framförallt på att se till så att provtagning utfördes av mark vid uppställningsplatser där förvaring och rustning av båtskrov skett under lång tid, detta för att få en överblick över vilka typer och halter av föroreningar som förelåg för respektive verksamhet inför en kommande marksanering. Analyssvaren visade då på att alla båtklubbar utom en överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för mindre känslig markanvändning för parametrar som koppar, zink, bly och tennorganiska föreningar. Dessa ämnen är starkt kopplade till båtbottnar, där färger med tennorganiska föreningar har varit förbjudna sedan 1989 och blyfärger endast är tillåtna för yrkesmässig användning. Båtbottnar innehållande biociderna koppar och zink är fortfarande tillåtna för båtar på västkusten och i Östersjön men är förbjudna att använda i Mälaren.

Miljö- och bygglovsnämnden har för avsikt att följa upp sanering av mark och sediment närmre, men detta kommer ske först efter att sanering har utförts av befintliga båtbottnar inom respektive fritidsbåtklubb.

Slutsatser

Inga biocidfärger får förekomma på de båtbottnar som ligger i Mälaren. Handlingsplaner har sedan tidigare tagits fram av samtliga fritidsbåtklubbar för att kunna uppnå kravet om ”skrovena” båtbottnar. Arbete pågår för att uppnå aktuella handlingsplaner och sanering av båtskrov är ett pågående arbete inom nästintill samtliga fritidsbåtklubbar för att kunna uppfylla gällande krav. En av båtklubbarna har lyckats uppfylla tidigare handlingsplan och sanering har därmed utförts av samtliga båtar inom klubben. För resterande verksamheter är det ett fortsatt pågående arbete, men vår förhoppning är att majoriteten av verksamheterna kommer ha uppfyllt sin målsättning om biocidfria båtbottnar innan sjösättning sker år 2021.

Vi ser att fortsatt återkommande tillsyn på fritidsbåtklubbar är nödvändig. Miljö- och bygglovsnämndens tillsyn behövs för att uppmärksamma verksamheterna om de förbättringsåtgärder som behöver utföras inom respektive båtklubb. Vi behöver arbeta vidare med att kontrollera så att sanering utförs av samtliga båtskrov som har målats med biocidfärger i enlighet med tidigare handlingsplan, men även se till så att rutiner finns gällande bland annat hantering av farligt avfall och kemikalier för att säkerställa så att detta tas omhand och hanteras på ett korrekt sätt även framöver.

Camilla Waldem
miljöinspektör